

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор Державного методичного
центру навчальних закладів культури
і мистецтв України

_____ А.П. Корисько
« ____ » _____ 20__ р.

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ**

ВИРОБНИЧА (ПЕРЕДДИПЛОМНА)

ПРАКТИКА

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки молодшого спеціаліста

напряму 6.020208 «Декоративно-прикладне мистецтво»

спеціальності 5.02020801 «Декоративно-прикладне мистецтво»

(Шифр за ОПП: ПП(03).09)

Київ, 2015

Розробник:	Слободяник М.В.	- викладач обласного комунального закладу «Лозівське училище культури і мистецтв»
Рецензенти:	Тимошевський В.І.	- завідувач кафедру українського декоративно-прикладного мистецтва та графіки Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди
	Кузніченко Т.С.	- викладач-методист обласного комунального закладу «Харківське художнє училище»
Відповідальний за випуск:	Стронько Т.Ф.	
Редактор:	Колесник Є.Д.	

Рекомендовано на засіданні Координаційної комісії з навчально-методичної роботи училищ (коледжів) культури (культури і мистецтв) Протокол № ___ від ___ 2015 р.

© Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв, 2015 р.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисциплін «Виробнича (переддипломна) практика» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста галузі знань 0202 «Мистецтво», напряму підготовки 6.020208 спеціальності 5.02020801 «Декоративно-прикладне мистецтво» (спеціалізація «Декоративно-прикладне мистецтво»).

Виробнича (переддипломна) практика – це завершальний етап практичної підготовки молодшого спеціаліста, під час якого відбувається поглиблення та закріплення знань, умінь і навичок, отриманих студентами на заняттях з основних дисциплін циклу професійної підготовки, в конкретних виробничих умовах.

Переддипломна практика студента проводиться з відривом від занять.

Міждисциплінарні зв'язки:

Ефективність процесу навчання, процесу освоєння майбутньої професії визначається високим рівнем знань і умінь, які можуть бути більш результативними за умови застосування комплексного підходу до навчання з дисциплін професійного циклу. Цей комплекс складають дисципліни:

- «Рисунок»;
- «Живопис»;
- «Композиція»;
- «Кольорознавство»;
- «Ліплення»;
- «Декоративно-прикладна творчість»;
- «Практика з декоративно-прикладної творчості»;
- «Історія образотворчого мистецтва»;
- «Історія декоративно-прикладного мистецтва»;
- «Технологія і матеріалознавство».

1. Мета та завдання переддипломної практики

- 1.1. Метою викладання переддипломної практики є: закріплення, поглиблення й узагальнення теоретичних знань та практичних навичок, одержаних студентами за весь період навчання, під час виробничої практики.
- 1.2. Основними завданнями переддипломної практики є:
 - збір, узагальнення та систематизація матеріалів, необхідних для виконання дипломного проекту;
 - надбання знань, практичних навичок і досвіду, необхідних для професійної діяльності;
 - розвиток образного мислення і художніх здібностей студента;
 - створення належних умов для розкриття творчої особистості.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- необхідний комплекс теоретичних знань з предметів спеціальності «Декоративно-прикладне мистецтво»;
- принципи організації роботи і планування навчального процесу;
- основні функціональні обов'язки студента-практиканта;
- основні етапи та методику виконання дипломного проекту.

вміти:

- складати індивідуальний план роботи практики;
- застосовувати раціональні прийоми самостійної роботи при виконанні дипломного проекту;
- аналізувати та вдосконалювати свою роботу;
- працювати з документацією.

Для вивчення навчальної дисципліни відведено **216** годин \ **6** кредитів ECTS. Курс розрахований на 2 семестри.

2. Структура навчальної дисципліни

Розділ, тема	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
лекції		семінарські заняття	практичні заняття	індивідуальні заняття	самостійна робота	лекції		семінарські заняття	практичні заняття	індивідуальні заняття	самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
IV курс – 8 семестр												
Змістовий модуль 1. Тема дипломного проекту												
Тема 1. Наставна конференція. Робота над документацією												
Тема 2. Пошук сюжету теми дипломного проекту												
Тема 3. Робота над ескізами												
Тема 4. Пошук композиційної схеми сюжету творчої роботи												
Тема 5. Тональні ескізи сюжету творчої роботи												
Тема 6. Пошук кольорової гами творчої роботи												
Всього :	53				4	49						
Змістовий модуль 2. Картон												
Тема 7. Затвердження ескізу дипломного проекту. Розробка картону у розмірі та форматі												
Тема 8. Композиційне вирішення картону												

Тема 9. Сюжетно-композиційний центр. Засоби виділення												
Тема 10. Вирішення другорядних елементів у композиції												
Тема 11. Деталізація картону												
Тема 12. Тональне вирішення картону												
Всього :	53								4	49		
Змістовий модуль 3. Втілення художнього задуму. Творча робота												
Тема 13. Підготовка необхідних матеріалів для творчої роботи												
Тема 14. Перенесення розробки картону на задану поверхню												
Тема 15. Робота в матеріалі. Перший етап												
Тема 16. Другий етап роботи в матеріалі												
Тема 17. Третій етап роботи в матеріалі												
Тема 18. Завершальний етап роботи над творчою частиною дипломного проекту												
Всього :	57								6	51		
Змістовий модуль 4. Методична частина дипломного проекту												
Тема 19. Пошук матеріалу для дипломної записки												
Тема 20. Оформлення пояснювальної записки												
Тема 21. Розробка ескізів усієї експозиції дипломного проекту												
Тема 22. Підготовка планшетів для методичного матеріалу												
Тема 23. Оформлення планшетів												
Тема 24. Завершальний етап дипломного проекту												
Всього :	53									4	49	

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Тема дипломного проекту

Тема 1. Наставна конференція. Робота над документацією

Зміст теми: Переддипломна практика починається з настановної конференції, на яку студент повинен мати накопичений матеріал по темі свого дипломного проекту. На конференції студент знайомиться з вимогами та змістом переддипломної практики.

Практичне завдання:

Скласти план-графік роботи на період переддипломної практики, який підписує керівник переддипломної практики.

Тема 2. Пошук сюжету теми дипломного проекту

Зміст теми: Виконання пошукових ескізів до запропонованої теми:

- пошук ідеї творчої роботи;
- пошук техніки виконання творчої роботи.

Тема 3. Робота над ескізами

Зміст теми: Розробка ідеї у декількох варіантах. Використання накопиченого матеріалу у роботі, а також створення замальовок, начерків для більш вдалого виконання творчої роботи.

Практична робота:

Розробка ескізів, начерків, замальовок.

Тема 4. Пошук композиційної схеми сюжету творчої роботи

Зміст теми: Це найважливіший етап створення творчої роботи, бо від вдалої композиції залежить і подальше сприйняття композиції як твору мистецтва. Усі інші вагомі складові тільки допомагають розкрити ідею вдалої композиції.

Практична робота:

Пошуки композиційного рішення в ескізах.

Тема 5. Тональні ескізи сюжету творчої роботи

Зміст теми: Важливу роль у створенні творчої композиції мають тональні пошуки, які є першою сходинкою у світ ілюзії простору.

Практична робота:

Розробки тональних ескізів.

Тема 6. Пошуки кольорової гами творчої роботи

Зміст теми: Останнім етапом розробки ескізів на задану тему є кольорові пошуки. Саме кольором митець створює ілюзію реального світу. У декоративній композиції колір є не менш важливим інструментом у розкритті поставлених задач.

Практична робота:

Виконання ескізів у кольорі.

Змістовний модуль 2. Картон

Тема 7. Затвердження ескізу. Розробка картону у розмірі та форматі

Зміст теми: Першим етапом роботи над картоном є пошук найбільш вдалого формату та розміру майбутньої композиції. Картон – це графічне рішення ескізу в заданому розмірі. Формат і розмір залежить від конкретного місця знаходження творчої роботи.

Практична робота:

Розробка розміру та формату картону.

Тема 8. Композиційне вирішення картону

Зміст теми: Наступним етапом роботи є компонування складових частин композиції у єдине та гармонійне ціле.

Практична робота:

Робота над композиційним вирішенням картону.

Тема 9. Сюжетно-композиційний центр. Засоби виділення

Зміст теми: Існує один найголовніший закон виділення композиційного центру – закон контрасту. Для виділення центру використовуються декілька основних контрастів:

- тональний контраст;
- кольоровий контраст;
- контраст форм та розміру.

Практична робота:

Робота над композиційним центром у картоні.

Тема 10. Вирішення другорядних елементів у композиції

Зміст теми: Не менш важливою частиною в роботі над композицією є проробка другорядних елементів, які організують простір.

Практична робота:

Проробка другорядних елементів у картоні.

Тема 11. Деталізація картону

Зміст теми: Усі важливі деталі необхідно проробити в картоні. Деталізація має дуже велике значення для розкриття художнього образу, особливо у декоративно-прикладному мистецтві.

Практична робота:

Робота над деталями у картоні.

Тема 12. Тональне вирішення картону

Зміст теми: Тональне вирішення картону надає можливість відчутти реальність відображення, освітленість, контрастність зображувальних елементів та відтворює ілюзію простору.

Практична робота:

Тональне вирішення картону.

Змістовний модуль 3. Втілення художнього задуму. Творча робота

Тема 13. Підготовка необхідних матеріалів для творчої роботи

Зміст теми: У підготовчому етапі важливо правильно вибрати необхідний матеріал, який надасть можливість більш повно розкрити задум студента-практиканта.

Практична робота:

Підготовка матеріалів.

Тема 14. Перенесення розробки картону на задану поверхню

Зміст теми: Дуже важливо при перенесенні з картону на задану поверхню не загубити вже знайдене найвдаліше зображення. Тому, як правило, художники використовують декілька способів перенесення картону у фронтальній композиції. Один з них – це використання модульної сітки.

Практична робота:

Перенесення картону на задану поверхню.

Тема 15. Робота в матеріалі. Перший етап

Зміст теми: У кожній техніці існує своя послідовність. Дотримуючись поетапності виконання можна гарантувати успішність завершення задуманої композиції.

Практична робота:

Робота в матеріалі над планами.

Тема 16. Другий етап роботи в матеріалі

Зміст теми: Другий етап роботи вимагає тісної співпраці з керівником проекту для підтвердження концепції вибору матеріалів для творчої роботи.

Практична робота:

Робота в матеріалі над композиційним центром.

Тема 17. Третій етап роботи в матеріалі

Зміст теми: На цьому етапі робота набуває більш досконалої форми, намічається розкриття ідеї композиції.

Практична робота:

Робота в матеріалі над середовищем.

Тема 18. Завершальний етап роботи над творчою частиною дипломного проекту

Зміст теми: Головною метою у завершальному етапі є гармонізація композиції, досягнення цілісності зображення усіма необхідними засобами.

Практична робота:

Робота в матеріалі над деталями.

Змістовий модуль 4. Методична частина дипломного проекту

Тема 19. Пошук матеріалу для дипломної записки

Зміст теми:

У пояснювальну записку входять:

- текст (25–35 сторінок) машинописного тексту;
- розробки уроків, які було апробовано в навчальному закладі;
- додатки;
- список використаної літератури.

Практична робота:

Збір матеріалу для дипломної записки.

Тема 20. Оформлення пояснювальної записки

Зміст теми: Вимоги до оформлення пояснювальної записки.

План, вступ, кожен розділ (крім параграфів), висновки, список використаної літератури починають з нової сторінки. Для кожного з розділів роботи обов'язково вказуються сторінки. Усі розділи, крім вступу, висновків, списку використаної літератури і додатку отримують порядкові номери, позначені арабськими цифрами. Після номеру ставлять крапку. Кожну главу

поділяють на параграфи, номери яких повинні складатись з двох арабських цифр, розділених крапкою: перша означає відповідний розділ, друга – параграф. Після неї також ставлять крапку. Наприклад: 1.4. – це четвертий параграф першого розділу. Номер розділу або параграфу вказують перед заголовком.

Усі сторінки послідовно нумеруються арабськими цифрами. При цьому на титульній сторінці і у змісті, які є першою і другою сторінками, номери сторінок не ставлять.

Текст повинен бути написано логічно, грамотно, послідовно, ніякі скорочення слів і назв не дозволяються. Кожен розділ і кожен параграф повинен закінчуватися висновками. У додатку до дипломної записки можна дати ілюстрації, ескізи, замальовки. Після цього подається список використаної літератури. Він повинен бути складений за алфавітом, із зазначенням прізвищ та ініціалів авторів, назви джерел, місця і року видання, кількості сторінок.

Практична робота:

Написання дипломної записки.

Тема 21. Розробка ескізів всієї експозиції дипломного проекту

Зміст теми: У експозицію дипломного проекту входять: пояснювальна записка (теоретична частина), демонстраційний матеріал (методична та практична частини) і кінцевий результат творчої діяльності – творча робота.

Практична робота:

Розробка ескізів.

Тема 22. Підготовка планшетів для методичного матеріалу

Зміст теми: Колористичне вирішення планшетів повинно перекликатися з кольоровою гамою творчої композиції.

Практична робота:

Підготовка планшетів для роботи.

Тема 23. Оформлення планшетів

Зміст теми:

Демонстраційна частина складається з 3 планшетів розміром 60x80 см, на яких подається методична та практична частини дипломної роботи. У методичній частині необхідно подати всі графічні та кольорові нароби: ескізи розробок теми дипломної роботи, кращі аналоги видатних митців, поетапність творчої роботи тощо.

Практична робота:

Оформлення планшетів.

Тема 24. Завершальний етап дипломного проекту

Зміст теми:

На завершальному етапі дипломник повинен провести аналіз своєї дипломної роботи, скласти та написати звіт про проходження переддипломної

практики. Також необхідно подбати про оформлення своєї творчої роботи у раму, яка теж має значний вплив на зображення.

Практична робота:

Написання звіту. Оформлення творчої роботи у раму.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Робота над дипломним проектом з самого початку (вибір теми, розробка ескізів тощо) й до її завершення потребує серйозної професійної підготовки, сміливості в пошуках потрібного рішення, наполегливості в роботі. Серед усіх форм самостійної роботи студентів важливою є підготовка до дипломного проектування. Відповідальним етапом є вибір теми та пошуки джерел і літератури за темою, складання плану, відбір матеріалів для пояснювальної записки, аналіз, самостійні висновки.

Працюючи над практичною частиною дипломного проекту студент має можливість продемонструвати професійні знання, навички та творчі здібності, сформовані протягом усього курсу навчання.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПЕРЕДДИПЛОМНОЮ ПРАКТИКОЮ

Організацією і контролем переддипломної практики займається керівник навчального закладу та завідувач практики. Робочі програми та завдання розробляються і затверджуються цикловою комісією декоративно-прикладного мистецтва закладу. Студенту-практиканту на період переддипломної практики надається приміщення, де він повинен працювати над проектом під контролем свого керівника.

Керівник від циклової комісії відвідує бази проходження практики, щоб ознайомитися з їх умовами та можливостями, вирішує всі організаційні питання, враховує зауваження щодо внесення коректив у програму практики та індивідуальний план-графік студента.

Своєчасно проводить інструктажі та консультації про особливості практики на конкретних базах, методи виконання певних завдань з фаху, правила оформлення необхідної документації, дотримання техніки безпеки тощо.

Робота кожного студента-практиканта здійснюється за індивідуальним планом-графіком, складеним на основі загальної програми практики з урахуванням завдань і планів з фаху та вимог до їх виконання, а також нормативів часу баз практики. Зміст і обсяг виконаної роботи з детальним описом виконаних завдань фіксуються у щоденнику практиканта. У книзі робочого дня керівник бази записує до щоденника свої зауваження і завіряє їх підписом.

1. До початку практики студент отримує завдання та керівника практики з фаху.

2. Студент починає свою переддипломну (виробничу) практику безпосередньо на базі конкретної установи, закладу, громадської й творчої організації та підприємства:

- знайомство з керівником практики;
- складання індивідуального плану роботи,
- визначення графіку свого робочого часу.

3. За всіма методичними порадами студент звертається до викладача з практики, який і є керівником практики зі спеціалізації від навчального закладу, закріпленим за ним на весь період переддипломної практики.

Функції керівника переддипломної практики від навчального закладу

Керівник бази практики зі спеціалізації призначається адміністрацією навчального закладу і несе відповідність у цілому за програму переддипломної практики. Це – обов'язково викладач дисциплін професійного циклу, який є координатором проходження практики студентом між базою виробничої практики і вищим навчальним закладом.

Керівник переддипломної практики з фаху надає необхідні вказівки:

- бере участь у конференції щодо проходження переддипломної практики;
- у проведенні заходів з організаційної та виховної роботи;
- перевіряє наявність відповідних документів;
- рецензує звіт про проходження практики;
- виставляє оцінку;
- бере участь у заліку.

Функції керівництва баз практики щодо організації практики студентів

Адміністрація бази практики:

- призначає керівника практики з числа найбільш досвідчених працівників;
- створює належні умови для проходження виробничої практики студентами, організовує цей процес і здійснює контроль та виконання його у відповідності з положенням про проведення практики студентів ВНЗ України і програмами спеціалізації;
- вносить необхідні зміни до програми практики, якщо є необхідність, погодивши їх з керівником практики від циклової комісії;
- забезпечує виконання завдань, передбачених програмою, у відповідності з кваліфікацією студентів;
- не допускає використання студентів-практикантів на роботах, не передбачених програмою практики;
- надає студентам всю необхідну документацію для навчальної роботи та залікових вимог.

Керівник бази практики:

- створює всі умови для проходження студентами переддипломної практики і є інструктором їх професійної діяльності;
- стежить за дотриманням норм праці;

- інформує керівника практики від училища про негативні явища як такі, що мали місце у процесі роботи зі студентом;
- вносить пропозиції щодо покращення організації практики і вдосконалення її програми, враховуючи потреби студентів;
- складає наприкінці терміну переддипломної практики відгук-аналіз безпосереднього спостереження за діяльністю студента-практиканта, в якому визначає :
 - рівень теоретичної підготовки;
 - обсяг практичних завдань;
 - уміння застосовувати знання та професійні навички в конкретних виробничих умовах;
 - ставлення до обраної спеціальності;
 - ініціативність і професійну допитливість;
 - дисциплінованість;
 - характерні риси творчої особистості, її індивідуальність;
 - схильність до новачій;
 - якість виконання програми практики;
 - обов'язково забезпечує наявність усіх необхідних методичних матеріалів та творчих додатків.

Обов'язки студента-практиканта

Під час проходження переддипломної практики студенти повинні:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку бази практики;
- виконувати правила охорони праці та техніки безпеки під час роботи над дипломним проектом;
- добросовісно відноситись до роботи і нести відповідальність за її результати;
- виконати всі завдання, які передбачені програмою практики;
- своєчасно підготувати і здати звітну документацію.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ

Вибір теми

Тема дипломної роботи повинна бути актуальною, цікавою. Робота над дипломним проектом із предмету «Декоративно-прикладне мистецтво» із самого початку й до її завершення потребує серйозної професійної підготовки, сміливості в пошуках художнього рішення творчої роботи.

Можливі теми дипломних робіт розробляються викладачами зі спеціальних дисциплін, затверджуються на засіданнях циклових комісій та доводяться до відома студентів, при цьому студентам надається право самим запропонувати тему з її наступним обґрунтуванням та затвердженням на засіданні циклової комісії.

Також велике значення для вибору теми дипломного проекту має збір наочних матеріалів, відвідування виставок, художніх музеїв, бібліотек,

вивчення різних культур, а також постійне самовдосконалення як спеціаліста у художній діяльності.

Приблизний перелік тем дипломного проектування

1. Композиція в Петриківському розписі.
2. Лозоплетіння у декоративно-ужитковій творчості Слобожанщини.
3. Технологія розпису на дереві (іконопис).
4. Орнамент в іконописі.
5. Рельєф та його види.
6. Скульптура у декоративно-прикладному мистецтві.
7. Види розпису тканини.
8. Декоративний розпис.
9. Декоративний живопис.
10. Альтернативні засоби живопису.
11. Аплікація та її види.
12. Орнамент в українській народній вишивці.
13. Нетрадиційні види вишивок.
14. Вишивка та її види.
15. Тематична композиція в Петриківському розписі.
16. Портрет в декоративно-прикладному мистецтві.
17. Натюрморт у декоративно-прикладному мистецтві.
18. Пейзаж у декоративно-прикладному мистецтві.
19. Сюжетно-тематична композиція у декоративно-прикладному мистецтві.
20. Мініатюрний розпис в декоративно-ужитковому мистецтві.
21. Техніка «валяння» та її різновиди.
22. «Квілінг» у декоративно-прикладному мистецтві.
23. Орнамент у декоративно-прикладному мистецтві.
24. Художній образ у композиції.
25. Стилізація у декоративному мистецтві.
26. Різновиди текстури у декоративному панно.
27. Монументальна композиція у декоративному мистецтві.

Етапи виконання творчої роботи на тему «Петриківські мотиви»

Процес зародження ідеї художнього образу реалізується через використання посібників, книг, ілюстрацій та у працях провідних майстрів Петриківщини: Пати Т.Я., Білокінь Н.А., Панка Ф.С., Соколенко В.І. та ін.

На першому етапі роботи необхідно розробити ескізи майбутньої композиції, використовуючи основні традиційні композиційні сюжети петриківського розпису.

Наступним етапом роботи над пошуком композиції розпису є пошуки кольорової гами. Для колориту традиційного петриківського розпису характерним є поєднання основних і додаткових кольорів спектру, причому переважають червоні і зелені фарби, але вибір колориту може бути й іншим, адже творча робота має бути «новою», авторською.

Третій етап – робота у кольорі на заданій поверхні. Продовжуючи роботу у творчій композиції «Петриківські мотиви», необхідно перенести малюнок з розробленого картону на задану поверхню, використовуючи олівець. Треба використовувати затверджену в ескізі кольорову гаму, дотримуватись основних правил зображення традиційних композиційних схем декоративного розпису.

Останнім етапом є оформлення творчої роботи у раму, якщо це потрібно.

Матеріали для виконання дипломної роботи з декоративного розпису

У декоративному розписі, як і у живописі, основним засобом художньої виразності є колір. Саме кольором можна відтворити ілюзію реального або уявного світу.

Фарби, що використовують у розписі, мають одні й ті ж пігменти, а розрізняються вони тільки в'язучими речовинами. Акваель – це пігменти, перетерті з рослинним клеєм або медом, гуаш – пігменти, перетерті з клеєм та білилами, темпера – з емульсією, олійні фарби – пігменти з льоновою олією. Для малювання по дереву беруть олійні, гуашеві і, найчастіше, темперні фарби (акваель з жовтком можна віднести до темпер).

Розпис може виконуватися декількома видами пензлів: для найделікатніших мазків краще використовувати саморобний пензель з котячої шерсті; щоб зробити більш крупніші елементи – працюють пензлем із шерсті білочки; грона калини, ягоди і деякі квіти розмальовують пальцем. Для виконання розпису олійними фарбами краще використовувати піщаникові, колонкові або синтетичні пензлі.

Виконання творчої роботи декоративного петриківського розпису «Петриківські мотиви»

Мета завдання: володіючи технікою традиційного народного розпису, студент повинен створити авторську роботу, розкрити ідею художнього образу, використовуючи усі необхідні засоби.

Характерною рисою творчості петриківських митців було використання для оздоблення рослинно-квіткового орнаменту, що відзначався легкістю та виразністю загального композиційного вирішення.

Студент ще на початку роботи повинен мати дуже багато виконаних вправ та композицій на задану тему, бо рівень майстерності дипломника у цьому виді мистецтва має велику роль при створенні творчої роботи.

Коли студент проходить педагогічну практику у школі, він теж не забуває про свою підсумкову творчу роботу. Бажано підготувати методичну розробку уроку на тему петриківського розпису та провести його. Навчаючи учнів, дипломник зможе проаналізувати тему петриківського розпису на професійному рівні і довести можливість реалізації своїх вмінь та знань у роботі на базі загальноосвітніх шкіл, гуртків образотворчого та декоративно-

прикладного мистецтва, художніх шкіл тощо. Роботи учнів слід взяти для методичної частини дипломного проекту.

На початку роботи, у творчій композиції, необхідно виконати пошукові ескізи сюжету теми. Потім, коли було знайдено та затверджено ідейний задум композиції, створюються розробки найбільш вдалої композиційної схеми декоративного розпису.

Дуже важливо при створенні розпису використовувати правильні матеріали та інструменти, за допомогою яких буде легше точніше передати все багатство та красу петриківських мотивів.

Не менш важливою метою є пошук кольорової гами творчої композиції, колорит якої напряму залежить від безпосереднього розташування у тому чи іншому середовищі.

При створенні творчої роботи слід дотримуватись технології петриківського розпису, основою якого є використання таких елементів як «зернятко».

«Зернятко» є основним елементом народного петриківського розпису, за допомогою якого створюються всі орнаментальні мотиви.

Щоб самому створювати орнамент, необхідно знати деякі закономірності та правила побудови композицій.

Композиція – розміщення, співвідношення зображувальних елементів, в даному випадку – рослинних, у певному порядку. Найпростішою орнаментальною композицією є стрічкова, що будується на основі чергування, рівномірного, ритмічного повторення основного елемента.

Поєднуючи в одній роботі стрічковий орнамент, що будується на основі ритму, і асиметрично врівноважену композицію, можна створити надзвичайно цікаві художні твори.

Для виконання петриківського розпису студенти повинні дотримуватись таких правил:

- фарба для роботи має бути густою;
- пензлик повинен бути м'яким, з тонким кінчиком;
- на інструменти слід набрати рясно фарбу двох і більше кольорів. Працюючи пензлем, слід стежити за тим, щоб його кінець не розтріпався;
- мазок пензлем треба класти на папір один раз, не підправляючи його додатково;
- для зручності розпису робочу поверхню у процесі накладання мазків слід увесь час повертати.

На першому етапі роботи в матеріалі у творчій композиції «Петриківські мотиви» необхідно перенести малюнок з розробленого картону на задану поверхню, використовуючи олівець. Дуже важливо при перенесенні малюнку зберегти відповідність композиції затвердженого ескізу.

На наступному етапі робота виконується фарбами. Треба використовувати затверджену в ескізі кольорову гаму, а також слід дотримуватись певних правил при зображенні традиційних композиційних схем декоративного розпису: перехід від найкрупніших елементів до середніх, трохи менших (квітів, пуп'янків, листочків) має бути плавним. Найдрібніші елементи

композиції – ажурні листочки, вигнуті травинки, вусики – заповнюють та організують простір композиції.

Прийоми виконання Петриківського розпису

Головна ознака образної мови петриківського розпису – це прийоми виконання його елементів і способи поєднання кольорів.

Для опанування техніки петриківського розпису необхідно оволодіти чотирма типами мазків, традиційна назва яких – «гребінчик», «зернятко», «горішок» та «перехідний мазок».

«Гребінчик» – мазок, що починається з потовщення, яке робиться натиском пензля, і закінчується «тоненьким вусиком», що малюється легким дотиком кінчика пензля. Покладені поряд кілька таких мазків нагадують гребінець. Гребінчиковий мазок може бути і коротким, і видовженим, тому він найпоширеніший у роботі петриківців. Ним малюють пелюстки, листя і трави різноманітної форми.

«Зернятко» – мазок, який починається з найлегшого дотику і закінчується найсильнішим натиском. Якщо мазки «зернятко» покладені по обидва боки стеблини вістрям назовні, зображення нагадує колосок, звідси і назва мазка – «зернятко».

«Горішок» складається з двох гребінчикових мазків, вигнутих півлунками і покладених один проти одного. Заповнивши між півлунками порожнє місце гребінчиковим або двома-трьома зернятковими мазками, матимемо форму, подібну до лісового горіха. Без «горішка» не можна намалювати пуп'янка чи квітки.

«Перехідний мазок» накладається однім пензлем, але двома фарбами. При цьому фарби розмішуються до густоти сметани, сухий пензель умочають в одну фарбу (наприклад у зелену), а потім у другу (наприклад у жовту). На папері залишається слід від жовтої фарби, який плавно переходить у зелений без змішування їх.

Широко використовують і прийом нанесення на поверхню плям пальцем. Умочивши кінчик пальця у фарбу, доторкуються ним до поверхні, на якій залишається кругленька пляма, трохи світліша в центрі, з неомовби темнішим контуром довкола. Поклавши в певному порядку подібні плями, можна зобразити гроно винограду, горобини, калини, смородини тощо.

Уже намальовані листочки або квіти можна швидко прикрасити невеличкими випуклими цяточками, накладеними кінцем держальця пензля, вмоченого в густу фарбу. Накладені в ряд випуклі цяточки збагачують і малюнок, і колорит відповідних рослинних форм.

Після завершення розпису кольором необхідно дуже гарно просушити поверхню (декілька діб), щоб потім нанести два шари лаку.

Останнім етапом є оформлення творчої роботи у раму, якщо це потрібно.

4. Форма підсумкового контролю успішності студента

Формою оцінювання компетентності майбутнього спеціаліста є:

Диференційний залік.

Складовими елементами заліку є:

- співбесіда за матеріалами практики;
- визначення рівня компетентності випускника за основними професійними функціями (перегляд дипломної роботи).

Оцінка за переддипломну (виробничу) практику вноситься до диплому студента та враховується на підсумковій державній атестації.

Форма звітності за переддипломну практику.

1. Кожен студент, перебуваючи на практиці, користується програмою з переддипломної практики і календарно-тематичними планами.
2. Кожен студент перебуваючи на практиці, складає індивідуальний план роботи на період практики. По закінченні практики, студент подає звітну документацію.

5. Орієнтовні завдання до підсумкового контролю

До комплексної оцінки компетентності випускника входять наступні складові:

- методична частина проекту (розробка планшетів);
- теоретична частина (пояснювальна записка);
- творча частина (творча робота, виконана за затвердженою темою);
- самоаналіз студента про надбання задовільного стандарту професіоналізму (звіт студента);
- наявність звітного матеріалу;

Усі документи повинні бути підписані керівником бази практики та завірені печаткою.

6. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Рівень компетентності	Оцінка за національного шкалою	Сума балів за стобальною шкалою	Шкала ECTS	Значення оцінки ECTS:	Критерії оцінювання
Високий (творчий)	5	90-100	A	відмінно	<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконав у повному обсязі програму переддипломної практики за планом-графіком; - показав професійний та творчий рівень у роботі над дипломним проектом; - сумлінно виконував обов'язки практиканта; - отримав найвищу характеристику керівника практики.
Достатній (конструктивно-варіативний)	4	82-89	B	дуже добре	<ul style="list-style-type: none"> - виконав програму практики, але має ще більш удосконалити свою творчу роботу; - показав професійний та творчий рівень у роботі над дипломним проектом; - сумлінно виконував обов'язки практиканта; - отримав позитивну характеристику керівника практики.
		74-81	C	добре	<ul style="list-style-type: none"> - виконав програму практики, але має недоробки у творчій та методичній частинах проекту; - показав середній рівень у творчій роботі; - отримав позитивну характеристику.
Середній (репродуктивний)	3	64-73	D	задовільно	<ul style="list-style-type: none"> - виконав програму не в повному обсязі; - незначно порушував обов'язки практиканта; - отримав «задовільну» характеристику.

		60-63	E	достатньо	<ul style="list-style-type: none"> - виконав програму не в повному обсязі; - порушував обов'язки студента практиканта; - отримав «задовільну» характеристику.
Низький (рецептивно-продуктивний)	2	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	<ul style="list-style-type: none"> - не виконав програму переддипломної практики; - порушував обов'язки практиканта; - отримав «незадовільну» характеристику.
		1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	<ul style="list-style-type: none"> - не виконав програму переддипломної практики; - не виконав обов'язки студента-практиканта; - не відвідував практику без поважної причини; - отримав «незадовільну» характеристику.

7. Рекомендована література

1. Алексеев С.С. О колорите. – М.: Изобразительное искусство, 1974. – 176 с.
2. Беда Г.В. Живопись. – М.: Просвещение, 1986. – 192 с.
2. Бескодаров А.А. Художественное плетение из ивового прута. – М.: Лесная пром-сть, 1985. – 64 с.
3. Будзан А.Ф. Художні вироби з бісеру: Народна творчість та етнографія. – К., 1976. – С. 80-85.
4. Волков Н.Н. Цвет в живописи. – М., 1985. – 480 с.
5. Вибер Ж. Живопись и ее средства. – М.: Изд-во Акад. худ. СССР, 1961. – 232 с.
6. Голубева О.Л. Основы композиции. – М., 2004. – 121 с.
7. Глухенька Н. Петриківські декоративні розписи. – К.: Мистецтво, 1965. – 40 с.
8. Данилова Л.И. Камень, глина и фантазия. – М.: Просвещение, 1991. – 240 с.
9. Жоголь Л.Е. Декоративное искусство в современном интерьере. – К., Будівельник, 1986. – 197 с.
10. Зернов В.А. Цветоведение. – М., 1972. – 239 с.
11. Иттен И. Искусство формы. – М., 2004. – 119 с.
12. Иттен И. Искусство цвета. – М., 2004. – 288 с.
13. Каплан Н.И. Народные художественные промыслы. – М., 1980. – 176 с.
14. Кандинский В.В. О духовном в искусстве. – М., 1992. – 20 с.
15. Костин В.И. Что такое художественный образ. – М., 1962. – 60 с.
16. Лазарев В.Н. Византийская живопись. – М., 1971. – 419 с.
17. Малиніна А.О. Основи розпису тканин. Батик. – Х.: Скорпіон, 2005. – 123 с.
18. Меликсетян А.С. Юному любителю мозаики. – М., 1979. – 158 с.
19. Мельник В. Український декоративний розпис на уроках образотворчого мистецтва. Підручники і посібники. – Тернопіль, 2003. – 64 с.
20. Митрофанов К.М. Современная монументально-декоративная керамика. – М., 1967. – 186 с.
21. Найден О.С. Орнамент українського народного розпису. – К.: Наукова Думка, 1989. – 162 с.
22. Недилько С.А. Школьникам о керамике. – К.: Радянська школа, 1990. – 144 с.
23. Никулина О.Р. Природа глазами художника. – М.: Сов. Художник, 1982. – 175 с.
24. Одноралов Н.В. Скульптура и скульптурные материалы. – М., 1982. – 221 с.
25. Семченко П.А. Основы шрифтовой графики. – Минск, 1978. – 97 с.
26. Сорокина Л.М. Учись вишивати: Альбом. – К.: Радянська школа, 1986. – 79 с.
27. Статива О. Майстер декоративного розпису Надія Білоконь. – К.: Мистецтво, 1966. – 40 с.
28. Современная энциклопедия декоративно-прикладного искусства. БАО. – Донецк, 2012. – 304 с.
29. Пучков А.С., Триселев А.В. Методика работы над натюрмортом. – М.: Просвещение, 1982. – 160 с.
30. Танкус О.В. Технология росписи тканей. – М., 1969. – 48 с.
31. Тищенко О.Ф. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII-XVIII ст.). – К.: Либідь, 1992. – 192 с.
32. Черноморец А.Д. Вышивка в современном костюме. – К.: «Техника», 1987. – 104 с.
33. Чен Н.В. Нетрадиційні техніки зображення. – Х.: Скорпіон, 2007. – 48 с.
34. Шорохов Е.В. Композиция. – М.: Просвещение, 1986. – 285 с.

Міністерство культури України
Обласний комунальний заклад
«Лозівське училище культури і мистецтв»

Відділення «Декоративно-прикладне мистецтво»

Тема роботи:
«Петриківські мотиви»

Дипломна записка
студента гр. 94-О
Іванова Івана Івановича
Науковий керівник:
викладач Слободяник М.В.

Міністерство культури України
Обласний комунальний заклад
«Лозівське училище культури і мистецтв»

ДИПЛОМНА РОБОТА НА ТЕМУ:

«Петриківські мотиви»

Виконав
студент 4 курсу
Іванов Іван Іванович
Дипломний керівник:
викладач Слободяник М.В.
Рецензент:
викладач Гнилицька О.І.